

Notat

Orø som Forsynings- og Demonstrationsø

Holbæk Forsyning A/S afholder hvert år et innovationsdøgn, hvor der tænkes ud af boksen. Til innovationsdøgnet i december 2014 blev det pointeret, at forsyningen savner et sted, hvor der kan afprøves nye forsyningsteknologier og indsamles viden omkring, hvordan teknologierne fungerer i praksis og i samspil med hinanden. Derfor opstod idéen med at omdanne Orø til en forsynings- og demonstrationsø.

Holbæk Forsyning A/S arbejder sammen med Holbæk Kommune, koncernområdet for Vækst og Bæredygtighed, på at få modnet og videreudviklet idéen. For at tænke bredt og helhedsorienteret besluttes det at åbne idéudviklingen for andre ikke-tekniske områder. Derfor blev der i uge 25 afholdt en workshop, hvor repræsentanter fra samtlige kommunale kerneområder, fællesskaberne, ørøkonsulenten samt en håndfuld øboere var inviteret for at komme et spadestik dybere.

Dette idékatalog af projekter er udelukkende idéer. Nogen har sit udspring i de udfordringer Holbæk Kommune og Holbæk Forsyning har identificeret på øen, mens andre blev rejst af nogle af de tilstedeværende øboere. Workshoppen skulle give os en platform at tale videre ud fra – projekter de lokale kan blive inddraget i og medvirke til at finde gode løsninger på i samarbejde med Kommune og Forsyning – hvor det er oplagt. På det kommende stormøde vil interessenter og øboere blive inviteret og vi håber at en bred vifte af beboere vælger at komme og lufte tanker og idéer, som der efterfølgende kan arbejdes videre med.

Det, der gør Orø unik

Deltagerne lavede en brainstorm over alle de ting, der er med til at gøre Orø til et unikt øsamfund med potentiale til at udvikle sig til forsynings- og demonstrations-ø:

Begrænset kriminalitet	Rummelighed Diversitet Engagement
Alternativ organisering af ældrepleje	Isolation (og alligevel nærhed til KBH)
Interesse for bæredygtighed og grønne tiltag Tre elbiler (høj procentandel)	Orø Eksperimentarium Kompetencer i specialundervisning Ø-identitet
Velfungerende ungdomsårgang	Højt aktivitetsniveau Plads til frirum
Verdens bedste loppemarked	Gode sportsfaciliteter Tryghed
Trampestier	Aktiv forældrereds
Kunst, musik og kultur Mange foreninger	Imødekommenhed/næstekærlighed
Sociale services (fx præst og læge)	Biogasanlæg
Orø stand og dyrepark	Balance ml. helårsboliger og sommerhuse
Brugsen Kogræsselaug Orø Natur	Orø Konsulenten
A.M.B.A Orø-dag Vikingefestival	To færger
Orøløbet	Skole og børnehus
Naturen Frivillighed	OrøNyt
Ø-kontor (turist- og borgerservice)	

Fremtidige udfordringer for Orø

Deltagerne drøftede hvilke fremtidige udfordringer, som Orø står overfor i de kommende år, da disse kan danne grundlag for, hvor der er potentiale for nytænkning. Udfordringerne er samlet i et særskilt dokument, men eksempler på udfordringer er:

- Alt affald, der indsamles på Orø, skal sejles væk fra øen, hvilket er en dyr løsning. Hvilke muligheder er der i forhold til at behandle affaldet på øen, så fragten minimeres?
- Den nuværende læge på Orø går på pension inden for de kommende år. Hvordan kan der tiltrækkes en ny yngre læge til øsamfundet?
- Fjorden forventes at stige en meter inden år 2100. Hvordan kan Orø klimasikre de forhøjede vandmasser?
- Der er ingen cykelstier eller offentlig transport på Orø. Hvordan kan fx turister komme rundt på øen, fx med en bæredygtig transportform?
- Der er store sæsonudsving i beskæftigelsen, hvor særligt vinterhalvåret giver dårlige betingelser for virksomheder. Hvordan kan Orø gøres attraktivt erhvervsmæssigt hele året rundt?

Idéer, der kan gøre Orø til Forsynings- og demonstrationsø

Nedenunder er videreformidlet de input som deltagerne foreslog, at der kunne arbejdes med for at gøre Orø til en forsynings- og demonstrationsø og dels til konkrete idéer, der kan implementeres løbende:

- **Oplevelsesøen**
 - Turistvenlig ø med cykel- og vandrestier
 - Geotracking cykelrute med poster hele vejen rundt om øen, hvor er spørgsmål omkring øen
 - Uddannelses- og oplevelsescenter for "grønt liv"
 - Aktivt uderum ved hallen
 - Mød en Orø-beboer til et måltid hjemme hos Orø-beboeren for at blive klog på den lokale kultur (alternativ til restaurant)
 - Etablering af lækkert havemiljø med økologisk café med produkter fra øen – gerne kombineret med turistinformation omkring grønne tilbud på Orø
 - Forsynings-oplevelsescenter/besøgstjeneste for vand, varme, spildevand og affald, herunder samarbejde mellem skole og forsyning omkring bæredygtigt forbrug
 - Etablering af trampestier, evt. kombineret til cykelsti
 - Campingpladsen kunne specialisere sig i fx windsurfing, naturferie m.m.
- **Transport på den benzinfri ø**
 - Gratis færgefart til Orø
 - Ladestationer til elbiler
 - Mulighed for udlån af traktor med ladvogn
 - Elcykler
 - El cykeltaxi
 - El-taxi båd, der sejler mellem Holbæk og Tuse Næs
 - Ø-bilen/bussen (Dolmos)
- **Økologisk land- og skovbrug**
 - Orø som økologisk ø, hvor der fx er en økologisk jordbrugsfond til opkøb af landbrugsjord
 - Fælles skovhave med frugttræer
 - Etablering af skovlandbrug fx sammen med mikro bryggerier og lokale producenter, så Orø kan blive leverandør til Noma (se fx Pometet på Friland)
 - Orø som pesticidfri ø, hvor det ikke er tilladt at bruge sprøjtemidler
- **Unik natur med biodiversitet**
 - Find ledig staldkapacitet, så Orø Natur AMBA kan få flere kreaturer
 - Sikre den grønbrogede tudse, fx ved at grave vandhuller og oplysningen til øboerne om hvad de kan gøre
- **Lokal energiproduktion sikrer grøn energi**
 - Flere vindmøller
 - Lokal energiforsyning, hvor der både er vindmøller, biogas og solceller
 - Bioforgasningsanlæg, hvor der både forgasses bioaffald, spildevandsslam og gylle

- **Affald: Bring ressource i spil**
 - Orø som nul-skralds-ø: Intet affald skal væk fra øen, så alt skal genanvendes direkte på Orø
 - Genbrugsbyggemarked til salg af fx overskudsmaterialer fra genbrugspladsen
 - Genbrugsbutik, hvor direkte genbrug fra genbrugspladsen kan sælges
 - Murstens genbrug fra huse, der rives ned
 - Flisning eller kompostering af haveaffald, evt. nedpløjning i landbruget
- **Lokale produkter fra Orø**
 - Socialt værksted, hvor der laves upcycling af materialer fra genbrugspladsen, fx Orø designer brands (evt. som social økonomisk værksted)
 - Sælge Orø vand på flasker
 - Lokal produktion af biobrændsel
- **Smarte kloakeringsløsninger**
 - Rensningsanlæg i kombination med dambrug
 - Orø som lokalitet for større renseanlæg (fx også for Holbæk)
 - Installer internet ved kloakering
 - Brug jord fra kloakering til at skabe en kæmpe bakke, der kan blive et vartegn for Orø (fx udsigts- og kælkebakke)
 - LAR-løsninger, så regnvand nedsives og genanvendes
 - Stil krav om intet regnvand i fælles kloak
 - Etabler et område med energipil, som også kan bruges til at rense spildevand
- **Kommunale tilbud gør Orø attraktiv**
 - Sundhedshus med læger m.m.
 - Ø-pedel
 - Sognefoged og politistation er synlige
 - Lokalt madhus til ældre og skolebørn
 - Ungdomshus
 - Pakketilbud til embedsmænd (fx læge) med embedsbolig og ægtefælle-job
- **Bæredygtige varmekilder**
 - Overskudsvarme bruges som opvarmning af øko-drivhus
 - Fælles fjernvarmeforsyning med fx biogas, solvarme og halm/flis lokalt
 - Individuelle varmepumper
- **Fornyelse af eksisterende boligmasse**
 - Byfornyelsesloven i forhold til nedrivning af ejendomme
 - Tilskud til bolig og renovering
 - Ingen "døde" huse fx pga. fælles udlejningspulje til flygtninge
 - Søg tilskud til rådgivning og energirenovering af gamle huse
 - Isolering af gamle huse
 - Øboerne fikser døde huse og sælger dem (eksempler fra Jylland)
- **Plads til iværksættere og fællesskab**
 - Etabler et håndværker-fællesskab, der kan byde på større opgaver
 - Skab et iværksætterhus "ildsjælernes hus"
 - Skab et kontor-fællesskab fx satellithus til hel- eller deltidshjemmearbejdsplads
 - Øko-boformer til ungefamilier
 - Fælles orø-rådgivningscenter (lokal eksperimentarium)

Hvordan kommer vi videre?

Demonstrationstanken går ikke udelukkende på at udvikle innovative idéer. Processen og det lokale ejerskab bliver drivende faktorer. Det er planen, at der i starten af september afholdes et stormøde, hvor interessenter inviteres til Orø. Her vil alle projektidéer og temaer blive forelagt – nye kan måske komme til, og der vil blive opstillet stande hvor interesserede øboer og relevante fagpersoner fra Holbæk Forsyning og fra Holbæk Kommune blandt andet vil være til stede.

På baggrund af folks interesser og engagement, vil der blive dannet arbejdsgrupper, der får til opgave at udarbejde et kommissorium, som vi kan arbejde videre ud fra. Når alle kommissorier er nedfældet holder vi endnu et møde, hvor vi gennemgår materialet og afdækker det videre forløb.